

HODNOCENÍ **MINIMÁLNÍHO** **PREVERTIVNÍHO** **PROGRAMU**

Školní rok 2016/ 2017

*...každý závislý člověk, který kontinuálně užívá drogy, začal s marihuanou, extází
nebo nikotinem. Kdo toto užívá, ukazuje jistou připravenost manipulovat
pocitové stavy pomocí narkotik...*

Aktuální stav v našem zařízení

Ani v letošním školním roce jsme se nevyhnuly, podobně jako v letech předcházejících, nepříjemným situacím souvisejících s konzumací drog, včetně alkoholu a kouření. Pravidelné setkávání problémových dívek s adiktoložkou Mgr. J. Velátovou, v rámci adiktologické služby, využilo minimum dívek a ani ohlas na tuto odbornou péči nebyl u dívek příliš pozitivní. To jen dokazuje fakt, že naše dívky stále neberou svůj problém vážně, nejsou vyzrálé skoncovat s drogou. Nepříjemným faktem bylo zjištění, že některé dívky zkusily poprvé drogu až v našem zařízení.

Problémové užívání drog v našem zařízení

Výskyt kuřáctví je stabilně u našich dívek vysoký. I nově přichozí dívky, které nekouří, se velmi záhy, i přes snahy nás všech, stávají kuřačkami a to i z principu ...“ jinak bych neměla kamarádky...“ Změnou hodnotícího systému a navýšením individuálních vycházek se alespoň zčásti podařilo vytěsnit kouření z internátu ústavu. Některým dívkám však stále nestačí ani tyto individuální vycházky a porušují i nadále tento zákaz kouření, často opakovaně.

Alkohol se v našem zařízení neřešil tolik, jako v minulém roce. Došlo k mírnému zlepšení a to především u nezletilých matek – což je pozitivní, pakliže toto neprobíhá více skrytě. Přítomnost alkoholu se prokazuje i nadále testem a následně se výsledek dechové zkoušky protokolárně zakládá do spisové evidence jednotlivých dívek.

Stále problémové je užívání samotných drog. U našich dívek jde o užívání drog amfetaminového typu /speed/, který je pro ně cenově i jinak dostupnější než jiné drogy. Užívání konopí bylo zaznamenáno u některých dívek opakovaně, což svědčí o pravidelné konzumaci této drogy. Velkým problémem je samotné testování, které provádí zdravotní personál za přítomnosti vychovatele. Děvčata opakovaně zneužívala cizí moč a testy se musely několikrát opakovat za přísného dohledu.

Vyhodnocení jednotlivých cílů programu:

Základním principem programu byla výchova dívek ke zdravému životnímu stylu a k osvojování pozitivního sociálního chování – upevňování pozitivních hodnot, rozvoj dovedností, které vedou k odmítání forem násilí, agresivity, rasismu a porušování zákonů.

Daří se:

- ✓ zajistit a zvýšit informovanost dívek v oblasti sociálně patologických jevů, především u nově přijatých dívek,
- ✓ indikovaně u některých dívek naplňovat dílčí cíle výchovy ke zdravému životnímu stylu,
- ✓ byla poskytnuta široko- spektrální nabídka zájmových kroužků a aktivit směřovaných k vhodnému využití volného času,
- ✓ prohloubila se spolupráce s kurátory, obecními a městskými úřady, policií.

Daří se z části:

- ✓ budování kladných hodnotových systémů u jednotlivých dívek,
- ✓ spolupráce ústavu s rodinou,
- ✓ vytváření pozitivního sociálního klimatu ústavu, výchovných skupin,
- ✓ zvyšování důvěry v interakci vychovatel či pracovník – klientka.

Stále se nedaří:

- ✓ zcela odbourat požívání alkoholických nápojů na volných vycházkách
- ✓ zcela vyloučit požívání návykových látek na dovolenkách, či víkendových pobytech i přes povinnost informovat OSPOD, který může nepovolit další pobyt v rodině.

Aktivity pro dívky

Cílem těchto akcí bylo vytvoření zodpovědného přístupu dívek k protidrogové tematice, k sociálně – patologickým jevům, k handicapovaným jedincům. Akce byly zaměřeny především na to, aby dívky projevovaly svou tvořivost a aktivní přístup k plnění úkolů.

Velmi přínosná je spolupráce se zdravotním úsekem. Samotné sestry připravují besedy pro celý internát.

Aktivity specifické primární prevence:

- v rámci řešení výchovných problémů
- téma závislosti (návykové látky)
- šikana (sociální klima kolektivu)
- kyberšikana
- PP kriminality
- téma tolerance
- téma násilí
- záškoláctví
- sekty
- extremismus
- rasismus, xenofobie

Způsob realizace Minimálního preventivního programu (formy, metody):

- adiktologická služba
- přednáška
- beseda
- konzultace
- osvětový materiál
- videoprojekce
- filmové představení
- prožitkové programy
- pobytové zátěžové výlety
- aktivní učení v modelových situacích

Jednorázové tematické aktivity:

- **Ankety** - Jak se vidím za 10 let, Jsem závislá na kouření?
- **Besedy** - zaměřené na jednotlivé problematiky, nejenom drogy
- Flashback, halucinace, horor trip
- Společností tolerované, ale nebezpečné drogy
- Existují „tvrdé“ a „měkké“ drogy?
- Drogové testy
- Možná rizika užívání designer drugs - Nové syntetické drogy
- Taneční drogy
- Poruchy příjmu potravy
- Cítím se bídňě
- Co se děje v těle, když nekouříte – Odvykání bolí, ale prospívá
- Bezpečný domov, domácí násilí
- Sexuální výchova – pohlavně přenosné nemoci
- Zdravá výživa – no a co?
- Rizikové chování
- Drogy – základní informace, rizika užívání – „ Drogy pod lupou“
- Které drogy nejvíc škodí
- Má to být jízda – ale ne do hrobu
- Rostlinné drogy
- Zločin v kyberprostoru bez hranic

Zhodnocení jednotlivých priorit:

- průběžné sledování podmínek a změn postojů k ilegálnímu zneužívání drog
- výchova ke zdravému životnímu stylu
- uplatnění různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny mládeže zaměřeného na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování
- smysluplné využití volného času mládeže (zájmové kroužky)

Mapování situace v ústavu z hlediska rizik sociálně patologických jevů probíhalo po celý školní rok. Výsledky se opět nijak razantně nelišily od let minulých. Vyhodnocování změn postojů samotných svěrenek je velmi obtížné. Na internátě proběhla již tradičně řada akcí, společných programů a projektových dnů, které třeba jen pomáhaly s uvědoměním si závažnosti a škodlivosti jednotlivých negativních fenoménů. Pozitivně lze hodnotit především pestrost, zajímavost nabídky, která zvyšuje především jejich účinnost. Pracujeme se schopností řešit problémy a kreativitou, což také zároveň znamená být přístupný neobvyklým řešením, umět rozpoznávat problémy, hledat a nacházet způsoby řešení, přebírat spoluzodpovědnost.

Výrazně se zlepšil i individuální přístup v této problematice – což bylo prvotním krokem vyplývajícím z našeho plošného šetření na začátku školního roku, kde jsme zjistili velké rozdíly v informovanosti i míře zneužívání návykových látek u jednotlivých svěrenek. Šetřením bylo zjištěno, že téměř každé byla v životě nabídnuta droga- ve většině případů šlo o nabídku kamarádů. Nelegální drogu vyzkoušela více než polovina z dívek – k hlavním důvodům užití drogy patřilo začlenění do party a zvědavost. Z těch, které drogu užily, jich tak poprvé učinily ve věku 11 – 13 let. Nejčastější užitou nelegální drogou byly konopné látky a pervitin.

Také skupinová práce pod vedením pedagoga se osvědčila – zdolávat srovnatelné situace, úkoly či problémy, vychází z poznatku, že člověk je sociální bytost v menší či větší míře odkázan na skupinu...Dívky se tak vidí ve skupině svými očima a prostřednictvím skupiny pozvolna objevují svou identitu.

Jednou z priorit je především podpora rozvoje osobnosti a sociálního chování dívek, jenom tak lze dojít k určitým výsledkům a patrným změnám v samotném postoji dívek ke zneužívání drog a dalších sociálně patologických fenoménům.

Možností je i nabídka zájmových kroužků, kde je také prostor k individuálním hovorům s děvčaty. Širokospektrální škála možností přispívá k možnosti výběru a uplatnění každé dívky. Pozitivní je i prezentace jednotlivých kroužků v pořádání výstav či v soutěžích, kde se dívky učí společenským kompetencím zcela přirozenou formou sociálního učení – nápodobou. Projektové dny jednotlivých skupin přispěly ke zvýšení kompetence dívek při jednání.

I nadále bojujeme s kouřením dívek, snažíme se cigarety vytlačovat za zdi našeho internátu a školy. Téměř všechny přicházející dívky jsou silnými kuřačky, kouří průměrně od 7 - 9 let a většina z nich zkusila i marihuanu. V daleko větší míře si děvčata ubalují cigarety ze

zakoupeného tabáku, jsou ochotny i sbírat vykouřené vajgly a sklepávat zbylý tabák a následně si balit cigaretu, čímž zvyšují i riziko nákazy infekčními nemocemi.

Zaměřili jsme se na motivaci vytypovaných silných kuřáček k získání výhod než na jednodušší represi za přechovávání tabáku či tajné kouření. Nevylučujeme jejich selhání, ale pozorujeme, že je v daleko menší míře a jde především o selhávání v době po dovolenkách či víkendových pobytech, kde možnosti kouření mají naše děvčata neomezené a většina rodičů nepodporují naše snahy.

Zneužívání tvrdších drog je i nadále problémem, a to nejenom u dívek na útěku. Testy byly u většiny dívek pozitivní, částečně pozitivní byly i namátkové kontroly vybraných svěrenek při návratu z dovolenek do našeho zařízení.

Během školního roku došlo k několika incidentům vyřizování si vzájemných antipatií slovním či fyzickým napadení – část těchto potyček se vyšetřovala za asistence policie ČR, což lze považovat za jistou formu prevence i pro ostatní svěrenky.

Přibýlo afektovaných nezvladatelných projevů u dívek dlouhodobě pobírající psychiatrickou medikaci. Přestože s nimi pracujeme podle individuálního plánu výchovně - léčebného režimu, v několika případech došlo k napadení či částečné devastaci zařízení. Většinou následoval pobyt v psychiatrické léčebně, u některých dívek i opakovaně.

K výchově ke zdravému životnímu stylu přispěly i přednášky organizované zdravotními sestrami, které probíhaly komunitně za přítomnosti všech dívek a sloužících vychovatelů. I zde se v daleko větší míře osvědčuje individuální přístup, dívky jsou přístupnější a otevřenější k danému problému.

Prevenčí z nejšířšího úhlu pohledu se i nadále věnují i učitelé při školní výuce. I zde pořádali řadu osvětových besed, praktických řešení různých situací, účastí na projektech apod.